

Aanvullend onderzoek huismus, gierzwaluw en vleermuizen
In het kader van de Wet natuurbescherming

Plangebied: Complex 0506, Berkel en Rodenrijs

Opsteller: J. Keyzer

Aanvullend onderzoek huismus, gierzwaluw en vleermuizen In het kader van de Wet natuurbescherming

Ondertitel	Plangebied: Complex 0506, Berkel en Rodenrijs
Opsteller	J. Keyzer
Datum	14-11-17
Versienummer	02
Rapportkenmerk	ER20171101v02
Aantal pagina's	25
Opdrachtgever	3B Wonen
Contactpersoon	F. Kweekel
Collegiale toets	T. D. Breur
Wijze van citeren	Keyzer, J. 2017. Aanvullend onderzoek huismus, gierzwaluw en vleermuizen In het kader van de Wet natuurbescherming Plangebied: Complex 0506, Berkel en Rodenrijs. Kenmerk ER20171101v02. Ecoresult B.V., Dordrecht.

Ecoresult B.V.
Van Ravesteyn-erf 156
3315 DK Dordrecht
078 75 184 12
info@ecoresult.nl
www.ecoresult.nl

© copyright Ecoresult B.V. 2017

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.

Ecoresult B.V. kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding.....	5
1.1 Aanleiding.....	5
1.2 Onderzoeksvragen.....	5
1.3 Leeswijzer.....	5
2 Beschrijving activiteit.....	7
2.1 Locatie.....	7
2.2 Huidige situatie.....	7
2.3 Geplande werkzaamheden.....	8
2.4 Nieuwe situatie.....	8
2.5 Planning van werkzaamheden.....	8
3 Onderzoek beschermde soorten.....	9
3.1 Werkwijze.....	9
3.2 Volledigheid onderzoek.....	10
4 Resultaten aanvullend onderzoek.....	13
4.1 Huismus.....	13
4.2 Gierzwaluw.....	13
4.3 Vleermuizen.....	15
5 Effectbeoordeling.....	19
5.1 Gierzwaluw.....	19
5.2 Vleermuizen.....	19
6 Maatregelen.....	21
6.1 Gierzwaluw.....	21
6.2 Gewone dwergvleermuis.....	21
7 Conclusies en aanbevelingen.....	23
7.1 Conclusies.....	23
7.2 Aanbevelingen.....	24
8 Literatuur.....	25
8.1 Literatuur.....	25
8.2 Internet.....	25

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van 3B Wonen heeft Ecoresult B.V. een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar huismus, gierzwaluw en vleermuizen in het plangebied: complex 0506, te Berkel en Rodenrijs, gemeente Lansingerland, provincie Zuid-Holland. De aanleiding hier voor zijn de voorgenomen sloopwerkzaamheden binnen het plangebied. Op basis van een door Ecoresult B.V., in het kader van dit project, uitgevoerde potentieanalyse zijn in het plangebied potentieel geschikte voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen van huismus, gierzwaluw en vleermuizen aanwezig die door de werkzaamheden niet worden ontzien. Aanvullend onderzoek naar deze soortgroepen is noodzakelijk om te vast te stellen of deze soorten inderdaad aanwezig zijn en zo ja, hoe in het kader van de Wet natuurbescherming gehandeld dient te worden. In voorliggende rapportage worden de onderzoeksresultaten beschreven.

1.2 Onderzoeksvragen

In het onderzoek worden 5 onderzoeksvragen beantwoord:

1. Zijn huismus, gierzwaluw en vleermuizen aanwezig?
2. Welke functie(s) heeft het object of het gebied voor huismus, gierzwaluw en vleermuizen?
3. Blijft de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen en vaste rust- of verblijfplaatsen behouden?
4. Welke eigenschappen van het object of gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?
5. Dient een ontheffing Wet natuurbescherming voor de werkzaamheden te worden aangevraagd?

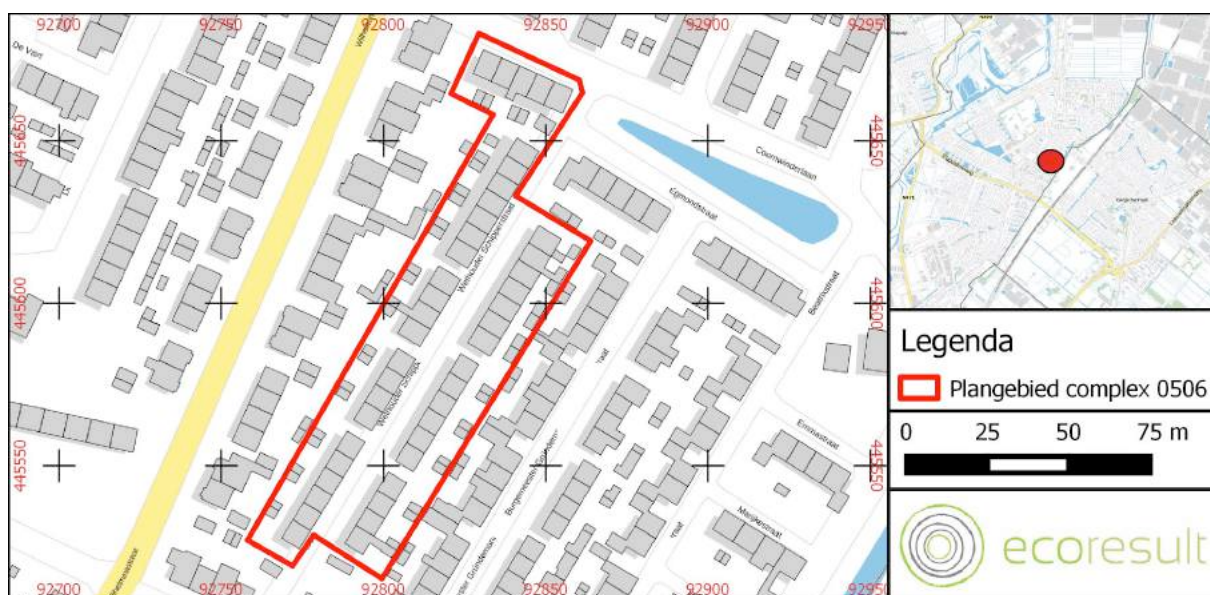
1.3 Leeswijzer

In deze rapportage worden allereerst het plangebied en de geplande activiteiten beschreven. Hierna volgt een beschrijving van de werkwijze van het onderzoek, de resultaten van het onderzoek en een

effectbepaling van de geplande werkzaamheden. Aansluitend wordt beschreven welke maatregelen genomen dienen te worden negatieve effecten te voorkomen of te verminderen. Er wordt afgesloten met de conclusies en aanbevelingen.

2 Beschrijving activiteit

2.1 Locatie

Abbeelding 1: Ligging van het plangebied (rood omlijnd), voor de regionale ligging, zie kaartinzet rechtsboven. Bron: PDOK

Het plangebied is gelegen in Berkel en Rodenrijs, gemeente Lansingerland, provincie Zuid-Holland. Het plangebied is gelegen binnen de bebouwde kom van Berkel en Rodenrijs. Het plangebied omvat de Wethouder Schipperstraat nummer 1 t/m 41 en de Coornwinderlaan nummer 26, 28, 30, 32 en 34.

2.2 Huidige situatie

- Het plangebied bestaat uit tweelaags grondgebonden woningen met daarop een schuin dak (bouwjaar tussen 1956 en 1958¹). De woningen hebben een dakbedekking bestaande uit dakpannen. Er is een van buitenaf (via open stootvoegen) toegankelijke spouwmuur aanwezig. Daarnaast is er een gevelbetimmering aanwezig op de woningen. Alle woningen waren ten tijde van het veldbezoek bewoond.
- Kelders zijn niet aanwezig, wel is elke woning voorzien van een kruipruimte.
- Waterafvoer vindt plaats via uitpandige regenpijpen en dakgoten.

¹ <https://bagviewer.kadaster.nl/lvbag/bag-viewer/>

- Er zijn achtertuinen en voortuinen aanwezig bij alle woningen. De achtertuinen zijn van elkaar gescheiden door heggen en schuttingen. Achter de woningen zijn brandgangen, garages en bergingen aanwezig.
- Op verschillende plekken is jaarrond groen struweel aanwezig.
- Open water (watergangen, poelen etc.) en vochtige tot natte terreinen (natuurvriendelijke oevers etc.) zijn afwezig.
- Straatverlichting en verlichting in tuinen is aanwezig.
- Het plangebied is gelegen in een woonwijk, met grenzend aan het plangebied vergelijkbare bebouwing uit dezelfde periode en latere bebouwing.

2.3 *Geplande werkzaamheden*

De voorgenomen werkzaamheden betreffen:

- Sloop van huidige bebouwing
- Bouw van nieuwe woningen.

2.4 *Nieuwe situatie*

In de nieuwe situatie zijn de huidige woningen binnen het plangebied gesloopt zijn. Hiervoor zullen nieuwe woningen gebouwd worden.

2.5 *Planning van werkzaamheden*

De exacte planning is op dit moment nog niet bekend.

3 Onderzoek beschermde soorten

3.1 *Werkwijze*

De volgende soorten/soortgroepen zijn onderzocht:

- Huismus:** Onderzoek naar de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen en functioneel leefgebied van huismus binnen het plangebied conform de condities en methodiek van het Kennisdocument huismus.
- Gierzwaluw:** Het onderzoek naar aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van gierzwaluw is uitgevoerd conform de condities en methodiek van het Kennisdocument Gierzwaluw.
- Vleermuizen:** Onderzoek naar de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, voortplantingsplaatsen en functioneel leefgebied (vliegroute en foerageergebied) van vleermuizen binnen het plangebied conform de condities en methodiek van het meest actuele vleermuisprotocol (Vleermuisprotocol 2017).

In tabel 1 is een overzicht gegeven van de het aanvullend onderzoek, de onderzoeksmomenten, weersomstandigheden en betrokken ecologisch deskundigen. Alle betrokken deskundigen hebben aantoonbare ervaring op het gebied van inventariseren van huismus, gierzwaluw en vleermuizen. De veldbezoeken zijn uitgevoerd onder goede weersomstandigheden, conform de kennisdocumenten huismus en gierzwaluw, en het vleermuisprotocol 2017.

Veldbezoek	Datum	Soort	Type onderzoek	Moment	Onderzoeker	Temperatuur	Neerslag (mm)	Windkracht
1	05-04-2017	Huismus	Voortplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen, functioneel leefgebied	08u00 – 10u00	J. Keyzer	12,3 °C	0	3 Bft
2	24-04-2017	Huismus	Voortplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen, functioneel leefgebied	08u00 – 10u00	J. Keyzer	13,1 °C	0	0 Bft

Tabel 1: Onderzoeksmomenten huismusonderzoek en weergegevens gecorrigeerd met eigen waarnemingen in het veld.

Bron weergegevens: <https://projects.knmi.nl/klimatologie/daggegevens/index.cgi>

Veldbezoek	Datum	Soort	Type onderzoek	Moment	Onderzoeker	Temperatuur	Neerslag (mm)	Windkracht
1	12-06-2017	Gierzwaluw	Voortplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen	20u30 – 22u30	T. Breur	19,2 °C	0	3 Bft
2	29-06-2017	Gierzwaluw	Voortplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen	20u30 – 22u30	S. Terlouw	20,9 °C	0	3 Bft
3	11-07-2017	Gierzwaluw	Voortplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen	20u30 – 22u30	T. Breur	17,9 °C	0	3 Bft

Tabel 2: Onderzoeksmomenten gierzwaluwonderzoek en weergegevens gecorrigeerd met eigen waarnemingen in het veld.

Bron weergegevens: <https://projects.knmi.nl/klimatologie/daggegevens/index.cgi>

Veldbezoek	Datum	Soort	Type onderzoek	Moment	Onderzoeker	Temperatuur	Neerslag (mm)	Windkracht
1	12-06-17	Vleermuizen	Zomer-, kraamverblijfplaatsen, functioneel leefgebied	22u02 – 00u02	T. Breur	17,4 °C	0	2 Bft
2	13-06-2017	Vleermuizen	Zomer-, kraamverblijfplaatsen, functioneel leefgebied	03u22 – 05u22	T. Breur	20,4 °C	0	3 Bft
3	11-07-2007	Vleermuizen	Zomer-, kraamverblijfplaatsen, functioneel leefgebied	21u57 – 23u57	T. Breur	17,8 °C	0	3 Bft
4	28-08-2017	Vleermuizen	Paarverblijfplaatsen, functioneel leefgebied	22u00 – 00u00	B. Verhoeven	19,1 °C	0	1 Bft
5	18-09-2017	Vleermuizen	Paarverblijfplaatsen, functioneel leefgebied	22u00 – 00u00	K. van Veen	12,3 °C	0	2 Bft

Tabel 3: Onderzoeksmomenten vleermuisonderzoek en weergegevens gecorrigeerd met eigen waarnemingen in het veld. Bron weergegevens:

<https://projects.knmi.nl/klimatologie/daggegevens/index.cgi>

3.2 Volledigheid onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de voor die soort(groep) geldende standaarden. De onderzoeksperiode voor al de betreffende soorten is optimaal. De inventarisatie blijft echter een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze op

een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is hieraan dan ook voldoende invulling gegeven.

4 Resultaten aanvullend onderzoek

4.1 Huismus

Tijdens de veldbezoeken op 05-04-2017 en 24-04-2017 zijn er geen waarnemingen gedaan van huismus in en direct rondom het plangebied. Voorplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen van huismus zijn niet aangetroffen. Tijdens een voorgaand onderzoek naar huismus in 2015² is er binnen de begrenzing van het plangebied functioneel leefgebied voor huismus aangetroffen. Tijdens het aanvullend onderzoek in 2017 is geen functioneel leefgebied voor huismus waargenomen binnen de begrenzing van het plangebied.

4.2 Gierzwaluw

Afbeelding 2: Bezette nesten van gierzwaluw in en rondom het plangebied.

Toelichting:

- Binnen het plangebied zijn 2 voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen van gierzwaluw aanwezig. Een vaste voortplantings- en rust- en verblijfplaats bevindt zich in de nok van de kopgevel aan de Wethouder Schipperstraat nummer 11. De andere voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaats bevindt zich in de nok van de kopgevel aan de van Wethouder

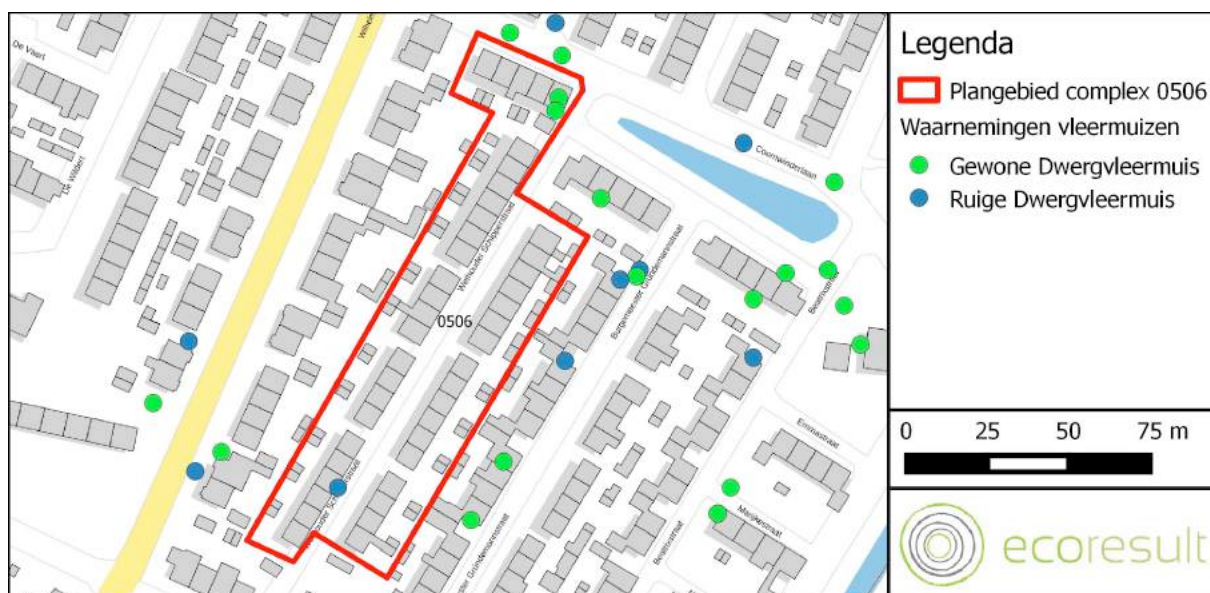
² Van Meurs, 2014.

Schipperstraat 2. Beiden locaties waren tijdens voorgaand onderzoek in 2014 al reeds bezet³.

- Buiten het plangebied is 1 voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen van gierzwaluw aangetroffen in de Wilhelminastraat nummer 40.

³ Van Meurs, 2014.

4.3 Vleermuizen

Afbeelding 3: Waargenomen vleermuissoorten in en rondom het plangebied. Kaartbron: PDOK

4.3.1.1 Aangetroffen soorten

Gedurende de veldonderzoeken zijn in totaal 2 vleermuissoorten waargenomen (zie Afbeelding 3):

- Gewone dwergvleermuis.
- Ruige dwergvleermuis.

4.3.1.2 Gewone dwergvleermuis

Tijdens alle veldbezoeken in het kader van het vleermuisonderzoek (Tabel 1) werden 18 waarnemingen van gewone dwergvleermuizen verricht. In het plangebied werd één paarverblijfplaats van 1 exemplaar aangetroffen. Rondom het plangebied werden tijdens het vleermuisonderzoek enkele foeragerende en overvliegende exemplaren waargenomen.

Afbeelding 4: Waargenomen gewone dwergvleermuizen en waargenomen gedrag. Kaartbron: PDOK

Toelichting:

- Binnen de begrenzing van het plangebied is een paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis aanwezig. Tijdens het veldonderzoek op 18-09-2017 werd langdurig een baltsend individu waargenomen ter hoogte van de Coornwinderlaan 34. Gelet op het territoriaal gedrag en de kennis van het gebied (in 2014 zat hier een paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis⁴) zit de paarverblijfplaats op de kopgevel van de Coornwinderlaan 34. Ruige dwergvleermuis en gewone dwergvleermuis maken vaak gebruik van dezelfde verblijfplaats.
- Direct buiten het plangebied werden er 8 andere verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aangetroffen tijdens de veldbezoeken. De dichtstbijzijnde verblijfplaatsen liggen op een minimale afstand van 20 meter van het plangebied.
- In het plangebied zijn geen essentiële vliegroutes en is geen essentieel foerageergebied aanwezig. De overvliegende en foeragerende gewone dwergvleermuizen binnen het plangebied maken diffuus van het gebied gebruik zonder duidelijke structuren te volgen.

⁴ Van Meurs, 2014.

4.3.1.3 Ruige dwergvleermuis

Tijdens alle veldbezoeken in het kader van het vleermuisonderzoek (tabel 3) werden 10 waarnemingen van de ruige dwergvleermuis verricht (zie Afbeelding 5).

Toelichting:

- In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis aangetroffen.
- Direct buiten het plangebied werden 5 paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis aangetroffen tijdens de veldbezoeken. De dichtstbijzijnde verblijfplaatsen liggen op een minimale afstand van 20 meter van het plangebied.
- In het plangebied zijn geen essentiële vliegroutes en is geen essentieel foerageergebied aanwezig. De overvliegende en foeragerende ruige dwergvleermuizen binnen het plangebied maken diffuus van het gebied gebruik zonder duidelijke structuren te volgen.

Afbeelding 5: Waargenomen ruige dwergvleermuizen en waargenomen gedrag. Kaartbron: PDOK

5 Effectbeoordeling

5.1 Gierzwaluw

Door de geplande sloopwerkzaamheden binnen de begrenzing van het plangebied zullen de volgende verblijfplaatsen van gierzwaluw verdwijnen:

- Binnen het plangebied zijn 2 voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen van gierzwaluw aanwezig. Een vaste voortplantings- en rust- en verblijfplaats bevindt zich in de nok van de kopgevel aan de Wethouder Schipperstraat nummer 11. De andere voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaats bevindt zich in de nok van de kopgevel aan de van Wethouder Schipperstraat 2.

Soortgroep	Soort	Functie	Aantal	Locatie
Vogels	Gierzwaluw	Voortplantingsplaats	1	Wethouder Schipperstraat 2.
Vogels	Gierzwaluw	Voortplantingsplaats	1	Wethouder Schipperstraat 11

Tabel 4: Verblijfplaatsen van gierzwaluw in het plangebied.

Er is hiermee sprake van overtreding van de volgende verbodsbepaling:

- *Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.*

Ontheffing van de Wet natuurbescherming is nodig.

De verblijfplaats welke is aangetroffen buiten de begrenzing van het plangebied blijft behouden. Deze bevindt zich buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

5.2 Vleermuizen

Door de geplande werkzaamheden aan bebouwing binnen de begrenzing van het plangebied zullen de volgende verblijfplaatsen van vleermuizen verdwijnen:

Gewone dwergvleermuis

- Paarverblijfplaats: onder dakrand van de kopgevel op de Coornwinderlaan 34.

Soortgroep	Soort	Functie	Aantal	Locatie
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis	Paarverblijfplaats	1	Coornwinderlaan 34

Tabel 5: Verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied.

Er is hiermee sprake van overtreding van de volgende verbodsbepalingen:

- *Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.*
- *Art 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.*

Ontheffing van de Wet natuurbescherming is nodig.

De verblijfplaatsen welke zijn aangetroffen buiten de begrenzing van het plangebied blijven behouden. Deze bevinden zich buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

6 Maatregelen

6.1 *Gierzwaluw*

Door de de sloop van de huidige bebouwing zullen 2 nestlocaties van de gierzwaluw verdwijnen.

Mitigerende maatregelen zijn noodzakelijk om de functionaliteit van het gebied te blijven behouden.

Mitigerende maatregelen zijn:

- Sloopwerkzaamheden aan de woonblokken waar vaste rust- en verblijfplaatsen van gierzwaluw aanwezig zijn mogen enkel plaatsvinden in de periode 15 augustus tot 15 april, in de periode dat gierzwaluwen geen gebruik maken van de vaste rust- en verblijfplaats.
- Op 11 februari 2015 zijn 10 tijdelijke gierzwaluwnestkasten (huidig typenr. NK GZ 08 Nestkast Gierzwaluw) geplaatst in de directe omgeving van het plangebied⁵. Zie Tabel 6.
- In de nieuwe situatie dienen minstens 10 permanente gierzwaluwnestkasten ingebouwd te worden.
- De mitigerende maatregelen dienen in samenspraak met de opdrachtgever verder uitgewerkt te worden en concreet te worden beschreven in een ecologisch werkprotocol. Dit ecologisch werkprotocol dient te allen tijde onder de betrokken bekend te zijn en op het werk aanwezig te zijn.

6.2 *Gewone dwergvleermuis*

Één paarverblijfplaats zal door de sloop van de bebouwing tijdelijk verdwijnen. Mitigerende

maatregelen zijn noodzakelijk om de functionaliteit van het gebied te blijven behouden. Mitigerende

maatregelen zijn:

- Op 11 februari 2015 zijn 12 tijdelijke vleermuiskasten (Schwegler 1FF) geplaatst in de directe omgeving van het plangebied⁶. Zie Tabel 6.
- Tenminste 5 dagen voorafgaand aan de werkzaamheden wordt de bebouwing waar de verblijfplaatsen zijn aangetroffen ongeschikt gemaakt voor vleermuizen. Dit dient te gebeuren

⁵ Van Meurs, 2015

⁶ Van Meurs, 2015

buiten de kritische periode (de kritische periode loopt van 15 augustus t/m 15 oktober⁷).

- In de nieuwe situatie dienen minstens vier permanente verblijfplaatsen te worden gerealiseerd. Dit kan het door het plaatsen van inbouwkasten in de gevels ter hoogte van de dakrand of door het realiseren van openingen. Hierdoor kunnen vleermuizen in de nieuwe situatie hier nieuwe verblijfplaatsen vinden.
- De mitigerende maatregelen dienen in samenspraak met de opdrachtgever verder uitgewerkt te worden en concreet te worden beschreven in een ecologisch werkprotocol. Dit ecologisch werkprotocol dient ten alle tijden onder de betrokken bekend te zijn en op het werk aanwezig te zijn.

Locatie kasten	Vleermuiskast	Gierzwaluwkast
Ruyterstraat 1	2	-
Ruyterstraat 2	1	-
Ruyterstraat 31	1	2
Ruyterstraat 32	1	-
Luytenstraat 1	1	1
Luytenstraat 2	2	1
Luytenstraat 29	1	-
Oranjestraat 10	1	2
Oranjestraat 41	1	2
Oranjestraat 43	1	2

Tabel 6: Adressen vleermuis- en gierzwaluwkasten en aantallen kasten per adres.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 *Conclusies*

In opdracht van 3B Wonen heeft Ecoresult B.V. een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar huismus, gierzwaluw en vleermuizen, ter hoogte van het plangebied genaamd: complex 0506, te Berkel & Rodenrijs, gemeente Lansingerland, provincie Zuid-Holland. De veldonderzoeken zijn uitgevoerd onder de condities en methodiek van de relevante kennisdocumenten en protocollen, door ecologen van Ecoresult B.V. met aantoonbare ervaring op het gebied van inventariseren van de specifieke soortgroepen. Dit onderzoek heeft de volgende resultaten opgeleverd.

Huismus:

- Binnen de begrenzing van het plangebied zijn geen voorplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen van huismus aanwezig. Functioneel leefgebied is binnen de begrenzing van het plangebied niet aanwezig.

Gierzwaluw:

- Binnen de begrenzing van het plangebied zijn twee voorplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen van gierzwaluw aanwezig op de: Wethouder Schipperstraat nummer 2 en 11.

Gewone dwergvleermuis:

- In het plangebied bevindt zich 1 paarverblijfplaats van één gewone dwergvleermuis ter hoogte van de Coorwinderlaan 34.
- Essentiële vliegroutes en foerageergebieden zijn binnen het plangebied afwezig.

Ruige dwergvleermuis:

- In het plangebied bevinden zich geen verblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis.
- Essentiële vliegroutes en foerageergebieden zijn binnen het plangebied afwezig.

Ontheffing

Ten aanzien van de gierzwaluw is ontheffing noodzakelijk ten aanzien van:

- *Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.*

Ten aanzien van de gewone dwergvleermuis is ontheffing noodzakelijk ten aanzien van:

- *Art 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.*
- *Art 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.*

Mitigerende maatregelen betreffen op hoofdlijn:

- Het plaatsen van 10 tijdelijke gierzwaluwnestkasten.
- Het creëren van 10 permanente verblijfplaatsen voor gierzwaluwen.
- Het plaatsen van 4 tijdelijke vleermuiskasten.
- Het creëren van 4 permanente verblijfplaatsen voor vleermuizen in de nieuwe situatie.
- Werken volgens een ecologisch werkprotocol.

7.2 Aanbevelingen

7.2.1 Zorgplicht

De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van het in het wild levende dier. Dat betekent dat voor de wet alle dieren van onvervangbare waarde zijn en dat mensen daar niet onzorgvuldig mee mogen omspringen. Vanuit deze gedachte is de zorgplicht ontstaan. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (en dus niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Dit is een algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt. Concreet betekent dit dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Dit houdt bijvoorbeeld in dat wanneer men in het werkterrein een egel aantreft, deze buiten het werkterrein geplaatst dient te worden of de kans moet krijgen om op eigen kracht het werkterrein te verlaten.

8 Literatuur

8.1 *Literatuur*

Meurs, F.A. van, 2014. Aanvullend onderzoek vleermuizen, huismus en gierzwaluw. Plangebied: Complexen 05.0 en 06.2, Berkel en Rodenrijs. Kenmerk: ER20141103v01. Ecoresult, Dordrecht.

Meurs, F. A. van, 2015. Notitie Plaatsen vleermuis- en gierzwaluwkasten Plangebied Complexen 05.0 en 06.2, Berkel en Rodenrijs. Notitiekenmerk NER20150220v01. Ecoresult, Dordrecht

8.2 *Internet*

PDOK (Publieke Dienstverlening Op Kaart)

<https://www.pdok.nl/>

Kadastrale Kaarten

<https://bagviewer.kadaster.nl/lvbag/bag-viewer/index.htm>

Kennisdocumenten

<https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

Vleermuisprotocol 2017

<http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>